

novoles

glasilo delovne organizacije

straža pri novem mestu,
leto XXIII

15. avgust 1986
številka 8

Glasilo ureja uredniški odbor: Alfonz Šterbenc (glavni in odgovorni urednik), Ivan Balog, Marjan Grabnar, Alenka Gorše, Vanja Kastelic, Mladen Malster, Jadran Šnidaršič, Marko Švent, Darja Horvat, Miha Srebrnjak in Vid Fajdiga

Izdaja Delovna organizacija Novoles, lesni kombinat n.sol.o. Novo mesto — Straža. Glasilo izhaja mesečno v nakladi 3.300 izvodov in je po mnenju sekretariata za informacije pri IS SR Slovenije z odločbo št. 421/72 z dne 31. januarja 1978 oproščeno temeljnega prometnega davka. Stavek in prelom v DIC tozđ Grafika, tisk v tiskarni Novo mesto v Novem mestu.

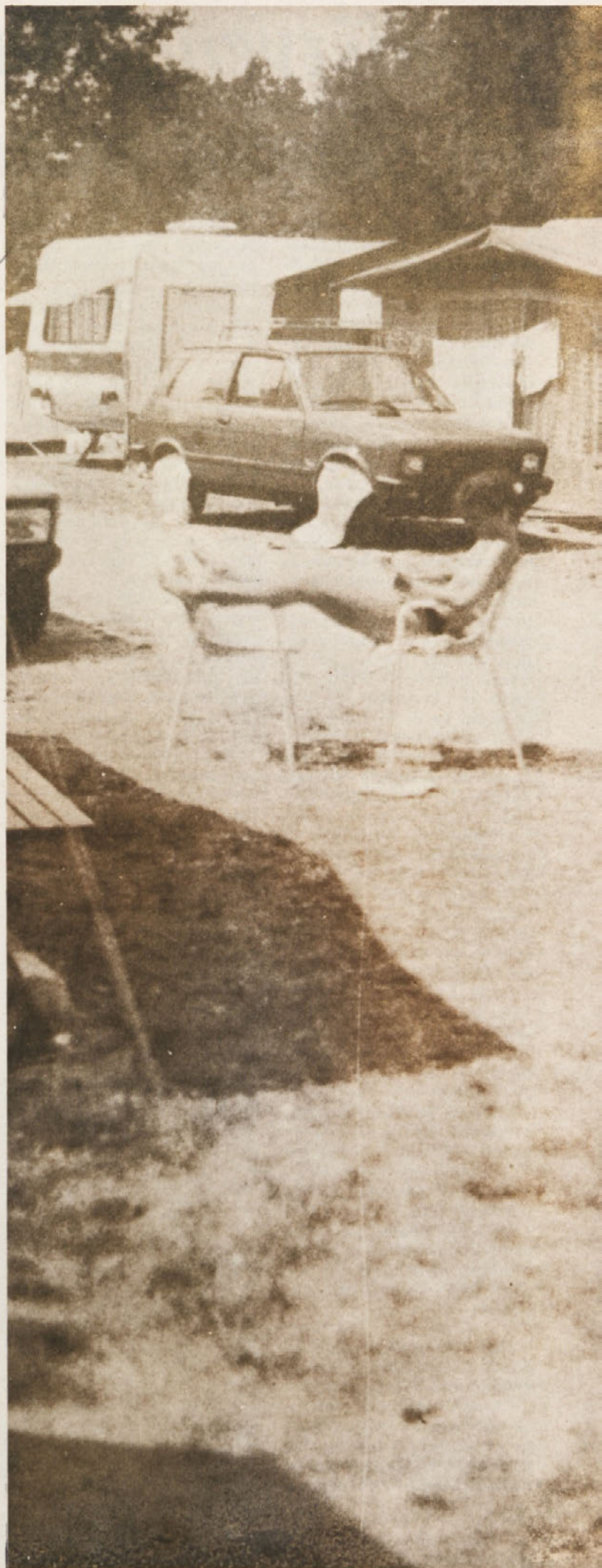
Spoštovani bralci!

To številko glasila boste mnogi prejeli pozneje, kajti veliko vas je na dopustovanju. Mesec avgust je namreč najprimernejše obdobje za dopustniške aktivnosti. Večina vas dopustuje ob morju, nekaj v hribih, večina pa najbrž kar lepo doma. Cene dopustovanja namreč niso ravno nizke, tako da si marsikdo dopusta preprosto ne more privoščiti. Letos smo nekateri člani uredništva obiskali naše sodelavce, ki letujejo na Krku. Obiskali smo kampe v Njivicah, Baški in Punatu. V reportaži, ki jo objavljamo na sredinskih straneh časopisa, si lahko preberete ocene letovanja. Ocene so precej različne in pogojene z kampom, kjer se naše prikolice nahajajo, ter naveda mi letovanja. Tisti, ki so letovali že večkrat v prikolicah, so navdušeni. Naj bo, kakor si koli že, dopustovanje v prikolici je najcenejše in vam ga priporočamo.

V tej številki smo vam pripravili vrsto različnih tematik od čisto strokovnih do kritičnih. V zadnjih nekaj številkah smo objavili v sliki in besedi

nekaj kritičnih prispevkov, ki pa so bili dobro argumentirani in objektivizirani. Kljub temu se je po ovinkih zvedelo, da je bila reakcija pri prizadetih izrazito negativna. Menimo, da je pozitivna in dobronamerna kritika vselej zdrava in dobrodošla. Kritični bomo ostali tudi v bodoče, pa naj stane, kolikor hoče. Priporočamo vam, da si v tej številki preberete vse prispevke. Objavljamo tudi stanovanjsko lestvico; da si jo »ogledate«, najbrž ni treba posebej poudarjati. Ponovno apeliramo na vas, drage bralce, da sodelujete z nami s svojimi prispevki. Iz vaših vrst ni in ni prispevkov. Ojunačiti se je treba, pa bo šlo. Vaši prispevki bodo dragoceni, saj bodo prišli iz sredine, kjer delate.

V naših tovarnah ni dopusta. Proizvodnja teče s polno paro naprej, čeprav vlada vročina. Tako je tudi treba, saj drugače ne bo pogače, s katero se hranimo vsi Novolesovci. S skrbjo gledamo sicer v bodočnost, vendar upamo, da bo naša pridnost odstranila marsikatero oviro, ki jo pred nas postavljajo raznovrstni faktorji.

Pohištvena industrija ob skupni mizi

S takšnim naslovom se začne komentar v Gospodarskem vestniku z dne 27. junija o naložbah za izvoz v pohištveni industriji.

Z NALOŽBAMI 92 MILIJARD DIN BODO DO LE-TA 1990 POSODOBILI 55 TOVARN POHIŠTVA. ZGRADILI 7 NOVIH IN DOSEGLI približno 1,27 milijarde dolarjev čistega deviznega pritoka. V nadaljevanju povzemamo naslednje:

Najprivlačnejša med osmimi obveznimi programi, ki jih je pred kratkim sprejela Gospodarska zbornica Jugoslavije in jih poslala zveznemu izvršnemu svetu v sprejem, sta program razvoja turističnega gospodarstva in skupni program razvoja proizvodnje in izvoza pohištva v ZDA, Kanado in Avstralijo. Gre za program šestih največjih grupacij proizvajalcev pohištva (PS Exportdrvo Zagreb, sozdi Jugodrho Beograd, Krivaja Zavidovići, Slovenijales Ljubljana, Šipad Sarajevo, Uniles Ljubljana), ki združujejo 65 jugoslovanskih izdelovalcev pohištva.

V nadaljevanju komentara ugotavlja Gospodarski vestnik, da »imajo jugoslovanske tovarne pohištva vse komparativne prednosti za učinkovito vključevanje v mednarodno delitev dela in mednarodno menjavo«.

Zanimivi so naslednji podatki, ki se vežejo na to ugotovitev:

Tovarne pohištva so doslej to izkoriščale tako, da so bile v letih od 1970 do 1980 udeležene pri vsem uvozu pohištva v ZDA z 10 odstotki, lani pa samo s šestimi.

Izvoz je upadel po dokaj ofenzivnem nastopu novih izvoznikov, zlasti Tajvana in Kanade, iz Evrope pa Italija in Danska.

Najbolj spektakularno je prodril na ameriški trg Tajvan, sledijo Italijani in Danci. ZDA so s 83,5 milijona gospodinjstev, katerih vsako porabi za pohištvo povprečno 180 dolarjev na leto (zamenjajo ga vsaka štiri leta) — v te namene

gre 15 milijard dolarjev na leto — zadnje čase postal magnet za vse resnejše proizvajalce pohištva.«

Gospodarski vestnik ugotavlja, da bijejo bitko na trgu ZDA pohištvene industrije, ki imajo in tiste ki nimajo surovinskega zaledja. Silovitost bitke za trg naj bi združila tudi jugoslovanske pohištvenike v skupnem projektu.

Po opisu predvidenega načina pristopa sprejetja programa in ocen strokovnih institucij, ki so bile zelo pozitivne glede pričakovane gospodarske koristi, opisuje GV še naslednje zahteve:

»Razen naložb zahtevajo tovarne tudi povsem določeno podporo ZIS pri izvajanju programa. Predvsem to, da naj bi ga uvrstili na seznam prednosti pri razvoju republik in pokrajin in v prednostni seznam Jugoslavije v letih od 1986 — 1990. Zahtevajo tudi poenostavitev procedure pri uvozu strojev in opreme za to industrijo, oprostitev plačila carine in dajatev pri uvozu strojev in opreme, ki je v državi ne izdelujejo. Zahtevajo tudi podporo pri kreditiranju prijav proizvodnje, namenjene izvozu, za čas 240 dni, prav tako po načelu prednosti in ob 16-odstotnih obrestih. Poleg zagotovitve sredstev za trajna obratna posojila za lastna in mešana podjetja v tujini in de-

viznih posojilih za špediterje in ladjarje do dokončnega plačila izvoza zahtevajo še ukinitvev carinskih in drugih nadomestil pri izvozu osnovnih surovin (iz gozdarstva), namesto tega pa naj bi zagotovili spodbude pri izvozu. Ta naj bi za masivno pohištvo znašal 10, za blazinjeno pa 20 odstotkov.

Kako bo ZIS sprejel za skupni program, kaj bo sprejel in česa ne, bo pokazala prihodnost. Toda ne glede na to, koliko tega bodo sprejeli (zlobneži pravijo, da je program narejen po načelu: »Zahtevaj več, da boš dobil toliko, kot potrebuješ«), je velik napredek že to, da se je pohištvena industrija vsedla skupaj in predložila zvezni administraciji svoje probleme ter jo prisilila, da je začela urejati zadeve v zvezi z uvozom strojev, tehnologije in drugega, česar gospodarstvo v sedanjih razmerah nikakor ne more urediti samo«, zaključuje gospodarski vestnik.

Tudi Novoles je v okviru Unilesa močno udeležen pri oblikovanju skupnega programa.

Realizacija predlogov bi za Novoles bila zelo koristna, saj bi na ta način povečali možnost izvoza tudi ploskovnega pohištva, saj smo do sedaj izvozili več masivnega pohištva.

Omeniti bi pa bilo zelo pomembno področje dela, ki

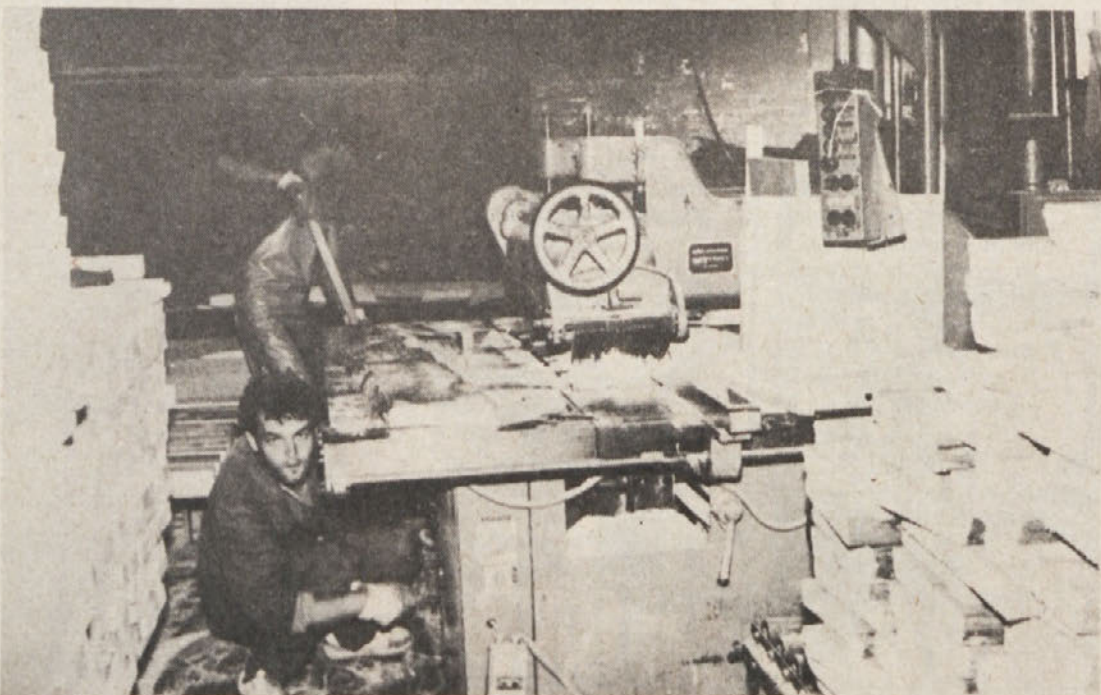
lahko bolj pospeši izvozna prizadevanja kot marsikatera stimulacija in sicer, kvaliteto izdelkov, ki jih izvažamo, ter tudi dobavne roke.

Jugoslovanska pohištvena industrija, je po stopnji razvoja in tradicije pri izdelavi pohištva, zelo različna. Na zunanjem trgu so kvalitetni in nekvalitetni izdelki s tem, da nekvalitetni izdelki s svojimi nižjimi cenami znižujejo ceno tudi kvalitetnim izdelkom. Zato bi morali pri nadaljnjem razvoju skupnega programa zahtevati, da vsak izvoznik doseže določene kriterije kvalitete (ki naj bi veljali tudi za domači trg) in se dogovorila na podlagi usklajene kvalitete, tudi za enotno cenovno politiko.

Prav tako, se bo morala pohištvena industrija dogovoriti (če že govorimo o skupnem programu projektov), o skupni razvojni politiki pri čemer bi izkoristili vse možne prednosti (tradicija, zaledje surovine) in s skrajnimi močmi (brez medsebojnega neljalnega konkuriranja), enotno nastopati na izvoznem trgu.

To zahteva visoko stopnjo organiziranosti in znanja, vendar brez teh faktorjev bo, dolgoročno gledano, udeležba našega izvoza v uvozu v ZDA še naprej upadala.

JADRAN ŠNIDARŠIČ

Uvoz pohištva se je povečal za 27 procentov

NIGHT POINT — Ekonomisti, ki preučujejo razvoj industrije pohištva, napovedujejo:

— ameriški potrošniki bodo zagotovo kupovali več pohištva v naslednjih dveh četrletjih, predvsem zaradi povečane rasti gradnje stanovanj in spreminjanja opreme v obstoječih domovih

— uspešne tovarne pohištva lahko računajo na povečanje naročil in pošiljk

Četudi se je uvoz pohištva umiril v prvem četrletju '86., se je vseeno v primerjavi z enakim obdobjem v letu '85 povečal za 27%. V prvem kvartalu je znašal 795.76 milijonov US dolarjev.

Povzetki iz poročila o uvozu pohištva:

— uvoz lesenega pohištva je znašal več kot polovico celotnega uvoza in sicer 22% več kot v enakem obdobju v letu 1985

— uvoz kovinskega pohištva se je povečal za 38% glede na leto 1985

Na prvem mestu pri izvoznikih v ZDA prevladuje TA-

IWAN, katerega izvoz znaša več kot tretjino celotnega uvoza ZDA — 240.17 milijonov US dolarjev t.j. 30,5% več kot v prvih treh mesecih lanskega leta. Na drugem mestu med največjimi izvozniki pohištva v ZDA je Kanada s 112.24 milijoni US dolarjev izvozila v I. kvartalu, 28% več kot v lanskem obdobju.

Izvoz iz Japonske se je povečal za 65% v primerjavi z enakim lanskim obdobjem, ZRN 61%, Italija 42%, V. Britanija 33%.

— Jugoslavija, petouvrščna izvoznica pohištva v ZDA pa poroča o zmanjšanju izvoza v I. kvartalu in sicer za 4,5%.

Deloma je teh 27% porasta uvoza pohištva pripisati padcu vrednosti dolarja, pripomniti pa je, da je tajvanska valuta umetno zadržana nasproti am. dolarju ter da ima kanadski dolar še vedno manjšo vrednost od US dolarja.

Vir:
FURNITURE TODAY
od 23. 6. 86

ALENKA GORŠE

Kadrovanje in izobraževanje

Gospodarska situacija, ki je nestabilna zaradi različnih vzrokov, v veliki meri vpliva, da je težko voditi dobro politiko izobraževanja in kadrovanja.

Nestabilnost gospodarstva še v večji meri vpliva na kadrovanje, saj pogosto uspešne OZD zelo hitro postanejo neuspešne, težko pa si povrnejo nazaj stabilen ekonomski položaj. To vpliva, da delavci želijo delati v ekonomsko trdnih OZD, zato prihaja do odliva dobrih delavcev, tako da je fluktuacija precejšnja. V uvodu sem želel na kratko opozoriti na nekaj problemov, ki vplivajo na težave, ki jih imamo pri kadrovanju. Je še vrsto drugih vzrokov, da nismo pri kadrovanju tako uspešni kot bi si želeli.

V TOZD SIGMAT smo izdelali, tako kot tudi ostale TOZD DO NOVOLES, petletni plan zaposlovanja. Šli smo celo nekoliko dlje in izdelali plan zaposlovanja do leta 2000. Res je takšen plan izdelan na mnogih predpostavkah, ki se bodo še veliko spreminjale, vendar si je edino tako mogoče dolgoročno zagotoviti dovolj kadrov. Naštel bi nekaj ciljev, ki smo jih zasledovali pri izdelavi plana zaposlovanja:

1. zelo široka štipendijska politika,

2. pridobivanje kadrovskih stanovanj,

3. zaposlovanje profila strojni tehnik v neposredno proizvodnjo,

4. študij ob delu idr.

Ugotavljamo, da zelo težko pridobivamo učence za izobraževanje na IV. stopnji, medtem ko je za V. stopnjo (strojni tehnik) veliko interesa. Tudi kandidatov za VI. in VII. stopnjo (ing., dipl. ing.) je premalo glede na naše potrebe. Imamo težave pri zagotavljanju kadrovskih stanovanj, saj vemo, da stroški nakupa stanovanja zelo bremenijo naše bilance.

Lahko pa se pohvalimo, da že uspešno uvajamo strojne tehnike na dela in naloge v neposredni proizvodnji in sicer na delokrog obratni tehnik.

Predvidevamo, da bomo imeli leta 1990 naslednjo kadrovska strukturo:

— NK delavci	21%
— PK delavci	13%
— KV delavci	33%
— srednja izobrazba	20%
— višja izobrazba	6%
— visoka izobrazba	7%
SKUPAJ	100%

Težko bo ta cilj uresničiti, vendar smo optimisti, saj je prebit led glede tega, kakšni kadri so nam potrebni. Nekaj let nazaj v TOZD še slišati nihče ni hotel, da potrebujemo dipl. ing. strojništva, danes pa je situacija le boljša. Povedati je treba, da Sigmat praznuje letos 25 let obstoja. Naj povem zanimiv paradoks, da je ravno letos diplomirala prva štipendistka Tozd Sigmat kot dipl. ing. kem. tehnologije in upamo, da je 25. letnica trenutek, ko bomo za 180° obrnili smer in dali več možnosti za nove obetavne kadre. Do leta 1990 bodo predvidoma diplomirali na fakulteti za strojništvo 4 inženirji strojništva, na fakulteti za kemijo 1 štipendist, na višjih šolah strojne stroke pa 2 štipendista. Naj povemo, da ob delu študira 5 delavcev na višjih šolah različnih strok. Nekaj kadra bomo seveda pridobili tudi z rednim zaposlovanjem, skupno z dobro štipendijsko politiko pa si lahko obetamo, da bodo mladi strokovnjaki veliko prispevali k razvoju TOZD Sigmat.

FRANCI CURHALEK

Mize Contemporan

Spremembe in dopolnitve zakona o združenem delu

Letos bo minilo deset let od sprejetja zakona o združenem delu — našega temeljnega sistemskega zakona. V teh letih je bilo dovolj priložnosti tako za dosledno uresničevanje zakona, kot tudi ugotavljanje kaj in kako bo treba v zakonu spremeniti oziroma dopolniti za doslednejše uresničevanje temeljnih načel našega sistema. Najbolj so se mnenja o spremembah tega zakona izkristalizirala v razpravi o delovanju političnega sistema. Od takrat je postalo zelo jasno, da bo tudi ta zakon kmalu doživel nekatere spremembe. Zaenkrat so razprave o spremembah in dopolnitvah zakona potekale predvsem v komisiji Skupščine SFRJ za spremljanje izvajanja zakona. Trenutno so pripravljene teze za spremembe in dopolnitve zakona, o katerih bo pripravljena javna razprava, spremenjeni in dopolnjeni zakon pa naj bi sprejeli do konca letošnjega leta.

Osnovni cilj sprememb in dopolnitev je uresničitev nalog iz dolgoročnega stabilizacijskega programa in kritične analize delovanja političnega sistema. Ob tem je izhodišče sprememb tudi, da so se osnovne opredelitve v devetih letih potrdile. Težišče sprememb je krepitev ustavnega položaja delavcev, izgradnja celovitega sistema samoupravnega organiziranja in povečanje učinkovitosti samoupravnega odločanja. V tezah so ponekod navedeni tudi variantni predlogi, v prilogi tez pa so tudi vprašanja, ki jih bo treba še preučiti in ustrezno vključiti v zakon.

Na področju družbenoekonomskih odnosov so glavne predlagane spremembe tele: podrobneje določiti vsebino in način urejanja odnosov združevanja dela in sredstev na podlagi skupnega ustvarjanja dohodka, predlagan je nov model razporejanja dohodka, bruto OD naj vsebuje poleg obveznosti za zadovoljevanje skupnih potreb še izdatke iz skupne porabe v tozdu, namenjene neposredni porabi delavcev, opredeljen je OD iz tekočega dela in določeno je, da ima izplačilo za OD prednost pred drugimi izplačili iz dohodka. Tu je treba omeniti,

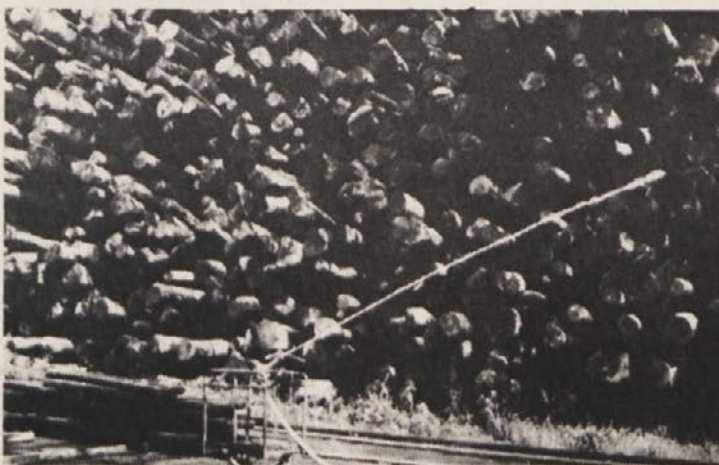
da teze vsebujejo tudi stališča CK ZKJ o idejnopolitičnih vprašanjih uresničevanja ustavnega položaja delavcev pri razpolaganju in upravljanju z dohodkom in sredstvi družbene reprodukcije — s tem, da so ta stališča konkretizirana v treh vsebinsko različnih predlogih. Razlike med njimi so predvsem v vprašanju ali stališča CK zahtevajo vzpostavljanje novih odnosov v razporejanju dohodka in čistega dohodka:

— prvi predlog meni, da je temu tako in navaja model urejanja odnosov pri razporejanju dohodka in čistega dohodka,

— drugi predlog meni, da je ZZD treba spremeniti samo v toliko, da se da prednost izplačilu OD iz tekočega dela,

— tretji predlog pa meni, da ni potrebno spreminjati ZZD in je mogoče stališča CK uresničiti s spremembami drugih zakonov.

Nadaljnji predlogi so še: odnosi med proizvodnjo in trgovino naj se urejajo praviloma prostovoljno, delavci tozda, ki dalj časa ne uporabljajo družbenih sredstev, so jih dolžni dati proti nadomestilu v začasno ali trajno uporabo delavcem drugih ozdov, tozdr prodaja izdelke in storitve preko DO oziroma sozda, v sporazumu pa je treba določiti pogoje, kdaj lahko tozdr prodaja neposredno, tozdi v celoti poslujejo preko žiro računa DO, imajo pa svoje interne račune, ozdi morajo zaposlovati pripravnike, dane so možnosti za skrajševanje delovnega časa.

Poletno hlajenje hlodov

Tov. Pavlin pred skladovnico desk

Na področju samoupravnega organiziranja so glavne novosti tele:

v aktih mora biti opredeljena obveznost izdelave strokovne podlage (elaborat) za organiziranje tozdov, to mora pripraviti poslovodni organ, omejena je možnost, da družbenopolitične organizacije ustanavljajo in financirajo delovne organizacije, dane so možnosti za utrditev delovne organizacije kot edine obvezne

in samostojne oblike samoupravnega organiziranja delavcev in kot tržno poslovne subjekta — konkretnije so določene skupne funkcije in naloge, ki naj jih tozdi uresničujejo v DO.

Na področju samoupravnega odločanja je cilj sprememb večja učinkovitost in racionalnost odločanja. Tako je zoženo število odločitev, ki se sprejemajo z referendumom, natančenje je opredeljena pristojnost zbora delavcev, okrepljena je vloga in pristojnost delavskega sveta (na ravni DO gre praviloma za odločanje z večino glasov, soglasje je bolj izjema, pogoji za to pa morajo biti določeni v splošnih aktih), konkretiziran je položaj in pristojnost delegacije, opredeljena je samostojnost kolektivov v postopku imenovanja poslovodnih organov, povečana je pristojnost poslovodnih organov DO in sozda pri uresničevanju skupnih ciljev, odprta je možnost urejanja posameznih vprašanj, ki so skupnega pomena, z enim skupnim samoupravnim splošnim aktom.

Prednostna lestvica za stanovanja

Komisija za ogled stanovanjskih razmer je obiskala vse prosilce stanovanj in jih v skladu s kriteriji samoupravnega sporazuma o dodeljevanju stanovanj in posojil za stanovanjsko izgradnjo tudi točkovala. Predlog prednostne lestvice, skupaj s predlogom razdelitve stanovanj je obravnaval in potrdil odbor za stanovanjske zadeve na svoji seji z dne 1. 8. 1986 in bo pravno močna v 30 dneh od objave na oglasnih deskah.

PREDLOG JE SLEDEČ:

1. Kostič Sredo	ŽAGA	517	2 — 2 1/2
2. Grgič Mato	TSP	512	2 — 2 1/2
3. Šerovič Miro	BLP — sof.	506	2
4. Majer Zvone	TSP — sof.	489	2
5. Končina Jože	TGD	476	2
6. Berkopec Slavka	TVP	472	1 — 2
7. Kavšček Rozalija	TDP — sof.	472	2 — 2 1/2
8. Žitnik Janez	DSSS — sof.	470	2
9. Uzman Anica	TDP — sof.	469	2
10. Taraniš Muslija	TSP	468	2
11. Adrovič Taip	TDP	447	1 1/2
12. Aleksič Cvijeta	TDP	432	2
13. Zilinski Kata	TDP	431	2 — 2 1/2
14. Rajci Mara	TES	428	2
15. Zadnik Edo	TES — sof.	426	1 1/2
16. Radujkovič Danka	TDP	422	G — 1
17. Volf Anica	TPI	402	G — 1
18. Brčina Veno	TDP	400	1 1/2 — 2
19. Pavlin Jožica	TDP	397	2 — 2 1/2
20. Kosmina Gorazd	DSSS — sof.	397	2
21. Hacin Zvone	BLP	395	G — 1
22. Stojičič Danka	TDP	378	1 1/2 — 2
23. Trifkovič Simon	TVP	375	1 1/2 — 2
24. Marinkovič Zdravko	ŽAGA	373	1 1/2 — 2
25. Petrič Stojka	ŽAGA	372	1 1/2 — 2
26. Šenica Alenka	DSSS	363	G — 1
27. Tekavec Zvone	TDP	354	1 1/2 — 2
28. Šenica Alojz	TVP	334	G
29. Gojkovič Danica	TDP	336	2
30. Marinkovič Duro	ŽAGA	327	1 1/2 — 2
31. Bertole Milena	TSP	317	2 — 2 1/2
32. Vukelič Stoja	TDP	311	G — 1
33. Adamovič Vukašin	TDP	303	G — 1
34. Damjanovič Nataša	BLP	303	2
35. Dražetič Pile	ŽAGA	300	2 — 2 1/2

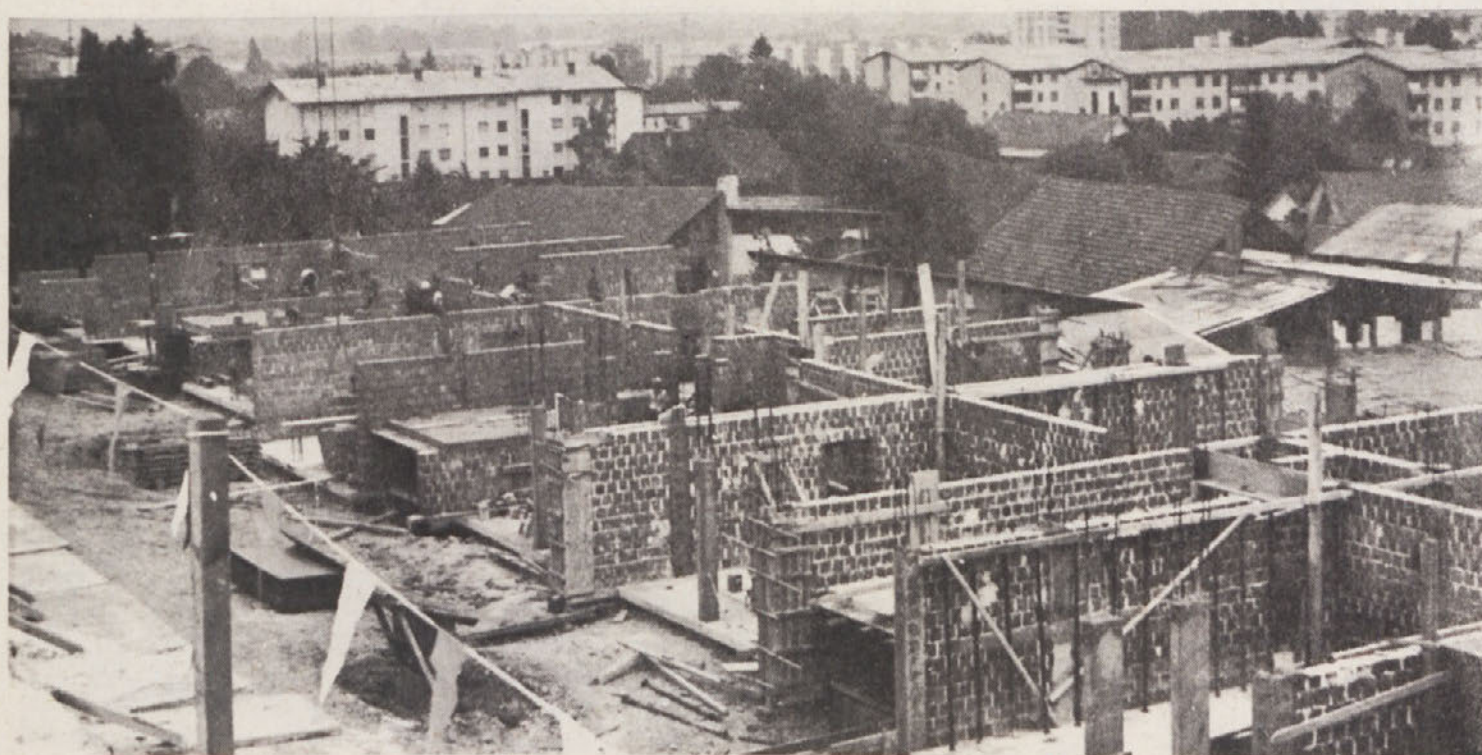
36. Fink Marica	TDP	298	1 1/2 — 2
37. Poljakovič Jusuf	TDP	295	2
38. Rajlič Miro	TES	286	1 1/2 — 2
39. Tomič Marica	TSP	284	2 — 2 1/2
40. Longar Anton	TVP	281	G — 1
41. Može Ivka	TVP	272	1 1/2 — 2
42. Škedelj Marjeta	ŽAGA	269	1
43. Jerak Bojan	DSSS	266	1 1/2 — 2
44. Nose Tatjana	TDP	266	2
45. Kokalovič Živka	TDP	264	2
46. Šturm Brane	TDP	260	G
47. Rolih Ivan	TSP	261	G
48. Čingarov Gorgij	TDP	259	2
49. Bojanič Mira	TDP	257	1 1/2
50. Miklič Ana	DSSS	245	2
51. Zadravec Mojca	TDP	243	2
52. Kasunič Verica	TSP	223	G
53. Novak Jože	BLP	212	G
54. Jereb Marjeta	BLP	210	2
55. Vidmar Ilijana	DSSS	197	G
56. Pilič Miloš	BLP	196	1 1/2 — 2
57. Luzar Miha	TSP	194	G
58. Dukič Gajo	TDP	182	2
59. Poglajen Tatjana	DSSS	152	G
60. Halilovič Ruždija	BLP	147	2
61. Malič Peter	BLP	141	1 1/2 — 2

ZAMENJAVE:

1. Adrovič Ida	TSP	238	2
2. Ban Anton	TDP	192	1 — 1 1/2
3. Košir Marija	TSP	211	1 1/2
4. Meleh Ivan	DSSS	225	2
5. Tekavec Brane	TDP	310	2 1/2 — 3
6. Vodišek Anica	TVP	144	2 — 2 1/2
7. Bajzek Štefica	TSP	249	2 — 2 1/2
8. Milanovič Zofka	TDP	71	1 1/2

PREDLOG RAZDELITVE STANOVANJ JE SLEDEČ

1. Đankovič Darinka	TDP	2 sob. C I. /4
2. Bajzek Štefica	TPP	2 sob. C II. /5
3. Šerovič Miro	BLP	2 sob. C III. /6
4. Kostič Sredo	ŽAGA	2 sob. D IV. /10
5. Grgič Mato	TSP	2 sob. D III. /8
6. Majer Zvone	TSP	2 sob. D III. /7
7. Končina Jože	TGD	2 sob. (izprazni Bajzek)
8. Berkopec Slavka	TVP	1 sob. (izprazni Đankovič)

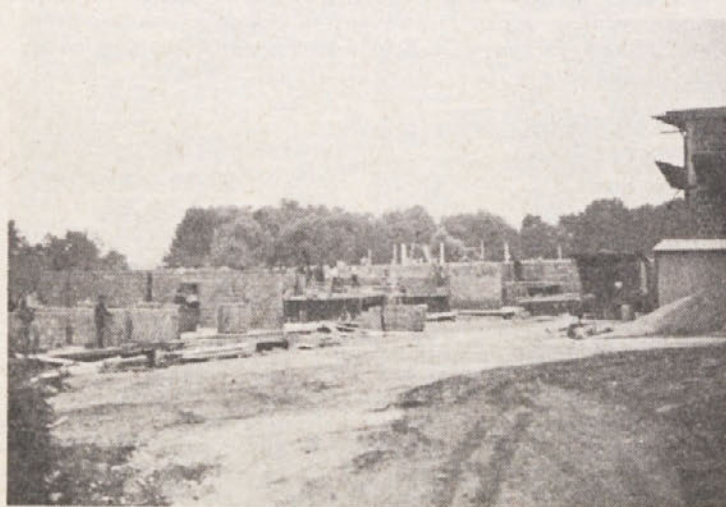
Kaj (še) lahko naredi sindikat za hitrejšo razreševanje stanovanjske problematike?

Z uspehi na stanovanjskem področju se v zadnjih dveh letih res ne moremo pohvaliti. Še več, stanje se je poslabšalo. Stanovanj je bilo zgrajenih manj kot smo načrtovali, cene kvadratnega metra stanovanjske površine so izredno narasle, ekonomskih stanarin nismo uveljavili, počasno opremljanje stavbnih zemljišč in problemi v komunalnem gospodarstvu so še bolj upočasnili načrtovano družbeno stanovanjsko gradnjo in še bi lahko naštevali. V takih razmerah je razumljivo, da v ozdih težko zasledimo dolgoročno načrtovanje stanovanjskih zadev. Zaradi visokih cen se vse več ozdov odloča raje za kreditiranje individualne gradnje oziroma nakupa. Gotovo pa je, da s prostorskega, komunalnega in še kakšnega drugega vidika prevladujoča individualna gradnja ni dolgoročno racionalna. Hkrati pa v samih gradbenih organizacijah niso bili doseženi bistveni premiki (tipizacija, organizacija strnjene stanovanjske zidave ipd.). Neracionalnost v gradbeništvu pa so hkrati podpirale tudi občine, ki se niso in niso hotele odreči svojim tozdom. Število stanovanj v družbenem sektorju iz leta v leto pada, lani pa se je zmanjšalo tudi število novo zgrajenih individualnih stanovanjskih enot. Posebej je zaskrbljujoče, da mladi delavci in mlade družine vse težje pridejo do stanovanja.

Že v preteklosti smo se v sindikatu zavzemali za bolj sproščene tržne zakonitosti pri gradnji stanovanj, za večje možnosti stanovanjskega združništva, za enake izhodiščne pogoje mladih družin pri razreševanju stanovanjskih vprašanj (sama možnostčasne odložitve plačila lastne udeležbe ne zadostuje, mimogrede, višina lastne udeležbe je bila med tem znižana) in za ekonomske stanarine ob jasni politiki subvencioniranja stanarin. Očitno sindikalna stališča niso zadostovala za izboljšanje razmer. Hkrati pa so v ozdih na tak ali drugačen način poskušali razreševati položaj, ob tem pa so večkrat v

svoje akte s tega področja vgrajevali sporna merila in kriterije.

Očitno bo za hitrejšo izboljšanje stanja na tem področju nujno usklajeno pravno (zakonodajno), ekonomsko, organizacijsko samoupravno in družbenopolitično delovanje vseh pristojnih in zainteresiranih, tudi sindikata. Ta sam seveda ne more neposredno spreminjati stanja. Kaj pa lahko napravimo v sindikatu? Izvršni odbor oziroma vodstvo sindikalne konference lahko od strokovnih služb zahteva temeljito razčlembostanovanjskih potreb delavcev (potrebe po novih stanovanjih, povečanje stanovanjske površine, posodobitve, itd.) — v to razčlemba pa je treba zajeti tudi že dodeljeni oziroma razporejeni stanovanjski fond. Na tej podlagi potem lahko v sindikalni organizaciji ocenimo ustreznost politike pridobivanja stanovanj in posojil (tudi z vidika urejenosti tega področja v aktih, kakšne so možnosti za mlade delavce in mlade družine, razmerje med družbeno in individualno gradnjo, upoštevanje sporazuma o minimalnih standardih za življenjske in delovne razmere pri zaposlovanju, ali je dosedanji družbeni dogovor na tem področju v celoti ustrezen in podobno). Gotovo lahko sin-

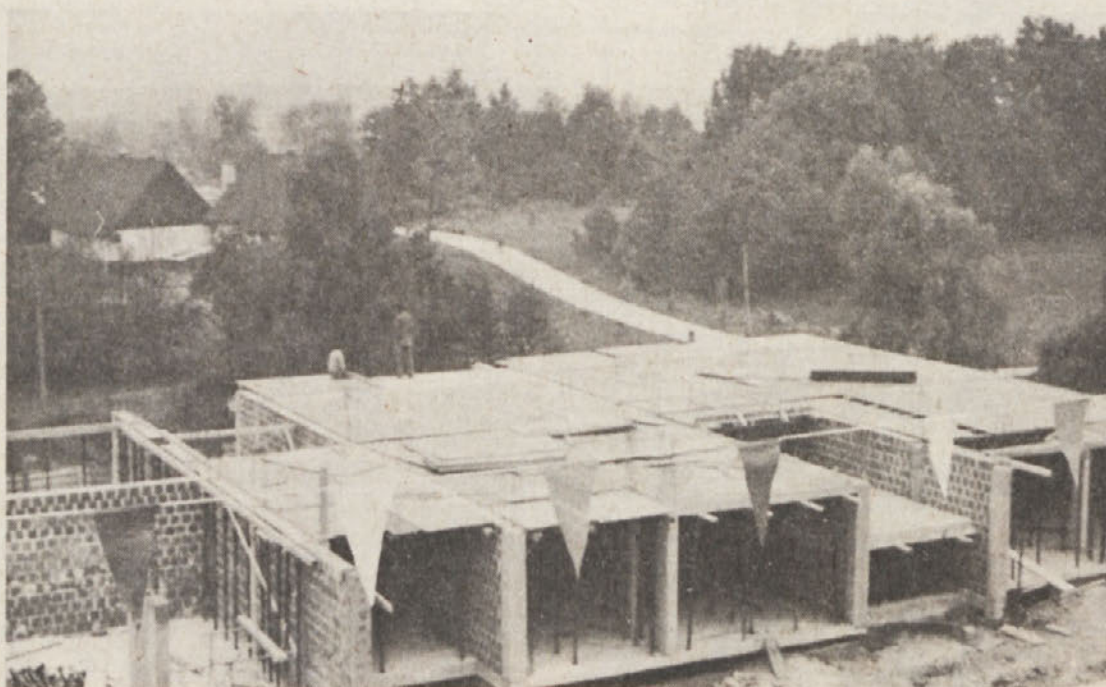
dikat zahteva tudi bolj učinkovito združevanje sredstev stanovanjskega sklada na ravni delovne organizacije. Problematiko prostorskega načrtovanja, komunalnega urejanja, solidarnostnih stanovanj in subvencioniranje stanarin — to pa so stvari, ki jih je mogoče obdelati na ravni občinskega sveta.

Seveda vse to ne bo obrodilo sadov brez drugih (širših družbenih) ukrepov in aktivnosti, kot so na primer: lastništvo stanovanjske pravice v večji meri približati ozdom, ki so izločili in združili sredstva za graditev teh stanovanj — se pravi poostriiti pogoje prenosa stanovanjske pravice in sank-

cionirati zlorabe, zagotoviti pregled zasedenosti stanovanj, za katere je ozd stanodajalec, ne glede, da imetniki stanovanjske pravice — delavci ne delajo več v teh ozdih. S tem v zvezi je bolj racionalna zasedba obstoječega stanovanjskega fonda.

Tudi oblikovanja cen ni mogoče v celoti prepustiti samo izvajalcem stanovanjske gradnje — zato je treba izoblikovati ustrezen mehanizem kontrole cen na tem področju.

Prodajo družbenih stanovanj civilno-pravnim osebam pa je treba natančno opredeliti, tako da ne bi osiromašili družbenega stanovanjskega sklada.

Utrinki iz dopustovanja naših delavcev

V poletnih mesecih, v juliju in avgustu, dopustuje lepo število naših delavcev. Največ počitniških kapacitet ima Novoles ob morju, kjer tako dopustuje tudi glavnina novolesovcev. Da bi zvedeli, kako se imajo naši delavci na dopustu, smo jih obiskali in pripravili to fotoreportažo. Namen te fotoreportaže ni samo v tem, da vam prikazemo, kako preživljajo svoj dopust naši sodelavci ob morju, ampak je tudi ta, da vas seznanimo z vsemi obrobnimi, na videz malenkostnimi zadevami, ki pa močno vplivajo na ugodje dopustovanja.

Obiskali smo naše sodelavce na otoku Krku, kjer jih tudi največ dopustuje. Imeli smo srečo, saj nas je spremljalo lepo vreme. Vsi naši sodelavci, pri katerih smo se ustavili, so nas zelo lepo sprejeli, za kar se jim zahvaljujemo.

NJIVICE

**Zupančič Adolf in žena Marija
(TES in DSSS)**

Že trikrat sva letovala na morju. Vedno se najraje odločiva za prikolico. To pa zato, ker se lahko bolj »svobodno« gibljeva. Ni se nama treba preoblačiti, preobuvati ipd., skratka, bolj svobodna se počutiva. Z dopustovanjem v Njivicah sva (vsaj za sedaj) zelo zadovoljna. Imamo lepo vreme, morje je toplo in čisto, brez ježkov in meduz. Tudi preskrba s hrano in sadjem je zadovoljiva. Nekateri pravijo, da je trgovina v našem kampu

Zupančič Marija

za cca 30% dražja, mislim, da so samo nekatere stvari dražje kot doma v Straži. Glede morja bi pripomnil še to, da je plaža nekoliko slabša zato, ker je precej kamnita. Prikolica, v kateri letujeva je sicer dobro

opremljena, ima pa veliko pomanjkljivosti: preveč je izpostavljena soncu in čez dan za kosilo je težko zdržat v njej. No tudi to se prenese. Izredno

Kamp v Njivicah na otoku Krku

Družina Miklavčič

sva zadovoljna, da bi le vreme zdržalo še naprej!

(Nadaljevanje na 8. strani)

Utrinki iz dopustovanja naših delavcev

Miklavčič Ivan in Dragica (TSP)

Letos s sinovoma Janezom (14 let) in Robijem (6 let) letujemo na morju že tretjič. Lani smo letovali v Červarju, letos pa tukaj v Njivicah. Zelo, zelo smo zadovoljni. Trgovine so dobro založene, tako, da s preskrbo nimamo težav, tudi domačini so prijazni. Cene so v nekaterih primerih celo nižje kot v Straži. Kilogram grozdja stane npr. v Straži 600 din, tukaj pa 400 do 500 din. Morje je čudovito, le plaža je kamnita. Sanitarije so v kampu dobro urejene in ni težav. S prikolico smo zadovoljni, manjka le nekaj drobnega inventarja. Imamo srečo, da so sedaj noči sveže, tako da tudi s spanjem nimamo težav. Za večerne zabave je tudi preskrbljeno, vendar se jih za enkrat ne udeležujemo. Vse je lepo, le prehitro bo minilo. Tudi prihod-

nje leto nameravamo letovati v prikolici.

Stojkovič Ika, (TDP)

Z možem Nedeljkom, sinom Dejanom (12 let) in hčerko Nino (4 leta in pol) letujemo sedaj v Novolesovih počitniških kapacitetah prvič. Prej smo letovali prek Pionirja, kjer je mož v službi, v Vrsarju. Primerjava s prejšnjimi letovanji in sedanjim ni možna. Vrsar in Pionirjevi objekti so veliko boljši. Zadovoljni smo tudi tukaj. Imamo pa več pripomb. Prikolica je na soncu in je čez dan zaradi vročine v njej težko vzdržati. Po možnosti bi jo treba prestaviti v bolj senčen prostor. Prikolice so tudi preveč skupaj nametane in čez zimo slabo vzdrževane, tako da je veliko pokradenega. V trgovinah je »gužva«, mesnica nima ustreznega delovnega

časa, veliko časa izgubimo pri čakanju v vrstah, od opreme (vesla ipd) ni možno ničesar dobiti. Dobre strani pa predstavljajo lepo in toplo morje, plaža in rekreativni pripomočki. Od športa se lahko igra tenis, jadra, igra košarko, igra mini golf, strelja itd. Za zabavo je sicer poskrbljeno, vendar je draga. Ostanejo nam večerni sprehodi.

Volf Ana (TPI) in Poljakovič Himza (TDP)

Letos tukaj letujemo z otroci: Nelo (11 let), Valdezom (6 let) in Sandro (1 leto in pol). V glavnem se tukaj dobro počutimo. Tudi otroci. V začetku smo imele z njimi nekaj težav, sedaj so se pa že privadili. Oskrba ni najboljša. Dobra sadja je težko dobiti, prav tako sveže meso. Sanitarije so čiste. Plaža je za odrasle, čeprav je kamnita, špe kar dobra. Ne ustreza pa za otroke: voda je takoj ob obali globoka in na manjše otroke je treba neprestano paziti, precej je tudi razbite glaževine, ki je nevarna za otroke. Večere preživljamo različno. Na žaru peči je prepovedano, zato gremo večkrat na ples. Omenile bi rade še eno pomanjkljivost. Kamp ponoči ni razsvetljen, tako se je treba previdno pretikati po kamenju in razpeljanih kabljih, da ne padeš, ter v prikolici je podvojena ključavnica, tako da se ne da zaklepati.

Pintar Marija (TES)

Z možem in otroci Urošem (5 let) in Juretom (2 leti) dopustujemo že tretje leto. Oskrba je razmeroma dobra, le kvalitetno sadje je težko dobiti. Tudi cene so enake kot doma. Na splošno smo kar zadovoljni in se dobro počutimo. Več pripomb imamo na prikolico: hladilnik slabo dela, manjkajo podaljški za osvetljevanje predprostora in problem zamenjave plinskih bomb. Kamp namreč ni oskrbljen z oskrbo plina. Seveda so to malenkosti, ki ne vplivajo bistveno na naše počutje.

Murn Marjan (TES)

Prvič dopustujemo v Novolesovih prikolicah. Dopustujemo z ženo Tatjano, sinom Alešem (6 let), s hčerko Anjo

(1 leto) in s sestro. Zelo težko se navajamo na bivanje v prikolicah. Vse je nekam tesno in ozko. Zelo nas moti, da ni razsvetljave v predprostoru, kjer je treba za majhne otroke večkrat tudi ponoči kaj urediti. Tudi inventar je pomanjkljiv, premalo je posodja. Oskrba s hrano je zelo slaba, ni sadja, ni mesa... Nakupovat hodimo v Malinsko.

Iz izjav, ki so jih podali različni dopustniki, razberemo zelo različne ocene. Če jih strnemo, ugotovimo v prvi vrsti različnost ocenjevanja glede na prakso dopustovanja. Tisti, ki so bili prvič v kampu, prej so dopustovali v zidanih objektih v večjih krajih, so podajali izrazito negativne ocene. Tisti, ki so pa navajeni dopustovanja v kampih, so podajali pozitivne ocene. Tako kot pri vseh stvareh, je tudi tukaj najbrž resnica nekje v sredini. Res je, da obstojajo pomanjkljivosti, katerih je delno kriv kamp in kraj, del Novoles sam. Te bi strnili v naslednje: neposkrbljenost s plinskimi bombami, slaba razsvetljava kampa, nepremljenost trgovine s potre-

bščinami za letovanje, slabo vzdrževanje prikolic čez zimo (pokvarjene ključavnice, pomanjkanje inventarja itd), neosvetljenost prikoličnih predprostorov (električni podaljški), izpostavljenost prikolic sončni pripeki in prevelika koncentracija prikolic na isti lokaciji v kampu. Očitki o slabi preskrbi s prehrano najbrž niso povsem na mestu. Ob tej priliki smo obiskali tudi nekatere trgovine in tržnico v Njivicah. Čeprav je (4. avgust 1986) sezona na višku, nismo ob 7. uri zjutraj naleteli ne na »gužvo« ne na slabo založenost.

Vsega je bilo zadosti. Na tržnici smo videli lepo sadje in druge poljščine, od breskev do stročjega fižola. Celu ribe so bile, ki jih pred tremi leti nikakor nisi mogel dobiti. Strinjamo se s tistimi, ki trdijo, da je vsega zadosti, le organizirati in znati se je treba. Nihče pa ne sme primerjati razmere v kampu z razmerami v hiši ali stanovanju v urbaniziranem okolju, saj vendar na dopustu od le-tega bežimo, da se sprostimo v naravi.

Kot da Baška ni ob morski obali

Kregar Tine na plaži v Baški

BAŠKA

V Baški imamo dve prikolici. Obiskali smo Kregar Tineta iz DSSS, ki letuje tam zgolj »po sreči«. Družina, ki bi sicer tam letovala je namreč odpovedala letovanje in tako je tudi Tine dobil prostorček ob mo-

rju. Povedal nam je, da se počuti odlično: plaža, morje, vreme vse je odlično. Slabše je pa ocenil opremljenost kampa: na celi plaži obstaja samo en tuš s sladko vodo, sanitarije so slabo urejene: malo jih je in še te so večkrat zamašene. Tudi prikolica je že stara in precej razmajana. Kar se tiče oskrbe je pripomnil, da ni rib niti me-

sa, sadja in ostalega je pa dovolj. Tudi cene so približno enake kot doma. Kljub tem pomanjkljivostim, ki jih Tine, ker nima družine, toliko ne občuti, pravi, da je v Baški enkratno.

Tudi Stojkovičevi otroci so na počitnicah

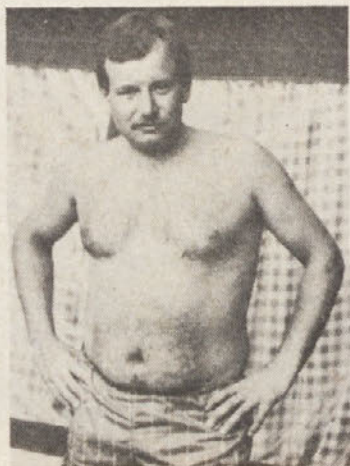
Kamp Punat na otoku Krku

Utrinki iz dopustovanja naših delavcev

PUNAT

Muren Alojz (DSSS)

V Novolesovi prikolici letujem prvič. Tukaj sem z ženo Anico in z hčerka Natašo (6

Muren Alojz

let) in Anito (3 leta). Zelo smo zadovoljni, predvsem otroci. Morje je čisto in toplo, plaža lepa, za otroke zelo primerna. Zabave je za odrasle in otroke dovolj. Nekaj pomanjkljivosti pa je le. To so predvsem menjava plinskih bomb, oskrba z kruhom in nočni hrup. Kamp nima urejene dobave plina, tako si ga moraš sam nabaviti, ko ga zmanjka. In kaj bo, če se to zgodi v soboto popoldne ali v nedeljo. Dva dni ni bilo kruha, morda je bila to le trenutna zadrega. Hrup pa povzročajo neodgovorni posamezniki z navijanjem tranzistorjev. Prikolica je na lepem mestu, v senci, manjka veliko drobnega inventarja. Vse našete pripombe ne vplivajo na naše počutje. Počutimo se odlično.

Salopek Tomo in Branka (TVP, BLP) z otroki:

Nedeljko (13 let), Ksenija (12 let) in Jasmina (5 let). Načelno smo zadovoljni, zlasti otroci. Morje, plaža in ostali pogoji so odlični. Nesrečo pa imamo s prikolico. Ta je cel dan na soncu, čisto nič sence nima. V prikolici je veliko pobitega drobnega inventarja, samo dva kozarca imamo.

Škoda, upam, da se mi bo uspelo vseliti v drugo prikolico.

Oddaji na rob! Naša reportaža dopustovanja ni celovita, saj smo obiskali samo prikolice, izpustili pa smo letovanje v zidanih objektih, ki jih imamo v Sukošanu, v Nerezinah in v Červarju. Poleg tega se nismo dotaknili t. i. celinskega letovanja, katerega imamo urejenega v Bistrici pri Bohinju. O tem kdaj drugič. Menimo, da je naš obisk pokazal dvoje:

1. prikolice kot oblika dopustovanja so se dokazale

2. izpopolniti bi treba to obliko dopustovanja

Ad 1

Večina dopustnikov je z letovanjem v prikolici zadovoljna. Res je, da so prisotne nekatere pomanjkljivosti, vendar le-te ne vplivajo bistveno na razpoloženje dopustnikov. Prikolica je primerna še posebej za družinsko letovanje. Poleg tega je to najcenejša oblika letovanja.

Ad 2

Pri postavitvi obstoječih prikolic, bi morali bolj paziti

Branka Salopek in Štefica Đurič med pogovorom z urednikom

na kvaliteto kampov in pravčasno zasedati primerne senčne prostore. Pri razporejanju prikolic bi morali doseči večjo razpršenost Novolesovih prikolic. Kot zelo neprimerna oblika postavitve prikolic so Njivice. Lani smo sicer preselili 4 prikolice, vendar so še vedno preveč grupirane (8 na kupu).

Izbira kvalitetnih kampov je ravno tako pomembna. Dosedanja ni ravno najboljša. V kampu na Puntu (Punat) se nam je zgodilo celo to, da so nam sredi sezone inkognito preselili prikolico — iz sence na sonce seveda! Pri tem so selilci seveda polomili polovico opreme (kozarce, šalice itd).

Nujno je treba dopolniti tudi inventar: v prvi vrsti dodatni večji hladilnik, ki ga ima vsaka prikolica od drugih podjetij. Predprostore je treba razsvetliti. Raziskati bi treba tudi možnosti organizirane rekreacije z nakupi nekaterih športnih rekvizitov: jadralne deske, čolni ipd. Res je, da bi za te dopolnitve potrebovali dodatna denarna sredstva, zagotovo pa bi to pomenilo prijetnejši in aktivnejši oddih naših delavcev, po celoletnem, napor nem delu v naši DO.

Reportažo pripravili:
KOSMINA GORAŽD,
MAJSTER MLADEN
ŠTERBENC ALFONZ

Salopekovi otroci pripravljajo večerjo

Tehnološki in ekonomski presežki delavcev bodo vedno bolj predmet pozornosti sindikata

Ali že veste

Razvojna prenova gospodarstva (ki je pri nas sicer šele na začetku) in družbenih dejavnosti — predvsem zaradi tehnoloških sprememb — bo porajala tehnološke presežke delavcev. To pa bo terjalo intenzivne prezaposlitve tehnoloških in ekonomskih presežkov delavcev. Temeljito prestrukturiranje gospodarstva namreč nujno vodi v skokovito povečanje tehnoloških in ekonomskih presežkov. Podatki zadnjih let pri nas sicer ne kažejo, da gre za veliko število delavcev, ki so tehnološki in ekonomski presežki (v Sloveniji med 1000 in 2000 delavci). Nekateri drugi podatki (za celo Jugoslavijo) pa kažejo, da bi bilo mogoče v gospodarstvu zmanjšati število zaposlenih delavcev celo do 20%, ne da bi se pri tem proizvodnja zmanjšala. Tu se srečamo s pojavom, ki mu strokovnjaki pravijo podzaposlenost — gre za to, da je v organizaciji zaposlenih več delavcev, kot bi bilo potrebno — zato vsi manj delajo, kot bi lahko. Očitno pri nas sedanje številke o tehnoloških in ekonomskih presežkih ne izražajo dejanske podzaposlenosti. Ob tem je treba povedati še tole — velik del napovedanih presežkov je delavcev s I. stopnjo strokovne izobrazbe, to pa je profil delavcev, ki ga bo gospodarstvo vedno manj potrebovalo. Če vemo,

da v ozdih precej nerealno planirajo število potrebnih delavcev in tudi njihovo kadrovsko strukturo, da v praksi še nimamo ustreznih programov prekvalifikacij, niti ustreznih izvajalcev prekvalifikacij, ter da zakonodaja problema viškov eksplicitno ne pozna, si lahko mislimo, s kakšnimi problemi, se bomo na tem področju prav kmalu srečali — tudi v sindikatu (recimo: rešitev ni vedno v prezaposlovanju v DO in sozdu, saj se tako lahko povečuje podzaposlenost, veljavna zakonodaja prepušča ta problem izključno ozdom, najbrž pa bo treba tu uveljaviti širšo solidarnost, velik problem bo tu izdelava kriterijev, kdo je tehnološki presežek oziroma višek, povečane izgube ta problem še zaostrejuje, veliko vprašanje pa je, koliko sredstev za prekvalifikacije sploh imamo na razpolago).

In kaj je mogoče napraviti v sindikatu že danes — da bi bile težave jutri manjše? Sindikalne organizacije, predvsem pa organi naj poskušajo doseči, da bodo v planske akte o razvoju v srednjeročnem in dolgoročnem obdobju vključene realne ocene potreb po tehnološkem in kadrovskem prestrukturiranju — na tej podlagi pa je treba v letnih planih določiti sredstva ne le za tehnološko posodabljanje pr-

oizvodnje, ampak tudi za izpopolnjevanje znanja delavcev. Pri tem je posebej pomembna vloga kadrovsko-socialnih služb za pripravo kakovostnih strokovnih podlag. Ob obravnavi rezultatov gospodarjenja pa je tam, kjer ni mogoče odpraviti vzrokov za slabo gospodarjenje z boljšo organizacijo dela, treba zahtevati preusmeritev proizvodnih programov in s tem povezano kadrovsko politiko — tako da bo mogoče delavce pravočasno prekvalificirati. Posebej pomembno je tudi, da bodo ozdi pravočasno napovedovali število delavcev, katerih delo ni več potrebno in jim dela ne bo mogoče zagotoviti v delovni oziroma sestavljeni organizaciji na podlagi sporazumov o združitvi.

Sindikati na republiški ravni pa bo skupaj s sisi za zaposlovanje in izobraževanje ter gospodarskimi zbornicami sodeloval pri ureditvi sistema urejanja vprašanj delavcev, katerih delo v tozdih ni več potrebno. Gre seveda za iskanje perspektivnih proizvodnih programov, investicijskih sredstev, pa tudi sredstev za usposabljanje delavcev. Ob tem pa bo treba povsod vzpodbuditi pripravo programov za dopolnilno in funkcionalno izobraževanje odraslih ter ustrenejšo zakonsko ureditev te problematike.

— poznavalci naših razmer v kmetijstvu trdijo, da nesreča v Černobilu ni tako prizadela kmetijstva, kot ga je udarila (spet in še enkrat) zvezna administracija. Gre za znani in očitno potlačeni škandal z antibiotiki v mesu. Zaradi teh je izvoz vsaj v Ameriko spet skorajda na ničli. Ti grdi Američani, ki so že pri našem »poslu stoletja« (avtomobil Yugo) odkrili dlako v jajcu in precej napak, tako da so morali v Kragujevcu celo poostri nadzor nad proizvodnjo, so našli napako tudi v našem mesu. Kot je znano, so pristojni organi ameriške administracije, ki bedi nad kakovostjo mesa dolgo opozarjali naše pristojne in celo druge organe, da naj živine pri nas ne krmijo z antibiotiki, če hočemo, da bodo Američani jedli to meso. Tolična količina antibiotikov v mesu in naših mesnih izdelkih je za zdravje Američanov namreč škodljiva. Po nekajmesečnem opozarjanju se pri nas seveda med tem ni nič spremenilo — so Američani uvoz mesa iz Jugoslavije prepovedali. Kolikor je bilo doslej moč presoditi, so ustrezne službe ugotovile, da je do zapleta z mesom in izvozom v Ameriko prišlo zaradi tega, ker naj bi neka služba nekega zveznega organa na neki ravni opozorila Američanov enostavno založila v mizni predal! Kdo je sedel za tisto pisalno mizo, na kakšni funkciji in odgovornosti, v javnost ni prodrlo. Kot tudi ne to, ali je kdo odgovarjal vsaj za moralni škandal, če že ne za gmotno škodo!

Našel se bo kdo in se je nekdo, ki je rekel, da zvezni organi niso krmili živine z antibiotiki, torej, da niso krivi, temveč kmetijci, ki dobro vedo, da tega ne smejo početi. Res je. Med narodom je že dolgo časa krožila žalostna anekdota o tem, da nikar ne dražiti zdravil, ker se bo takoj podražilo tudi — meso! Kajti očitno je bilo mnogim znano, kaj se v naši živinoreji dogaja. Zdaj se bo to meso, če se že ni, pojavilo na naših mizah. Na koncu moramo biti še hvaležni onemu zveznemu organu, da je opozorila Američanov založil v predal, saj je zdaj vsaj trenutno pri nas dovolj »svežega« mesa in — konzerv. Pa še antibiotike dobiš obenem!!!

(Vir: DE, 18. 7. 1986, A. Š.)

Mladi na počitniškem delu na TOZD ŽAGA

Marsikdo med mladimi izkoristi del svojih poletnih počitnic za to, da zasluži kak dinar v delovnih organizacijah za počitnice na morju, nakup kakšne stvari ali kaj podobnega. Tako je v mesecu juliju prišlo na TOZD Žaga 17 mladih, ki so opravljali različna dela v oddelku decimirnica. Z dvema od teh, Erpič Tomažem in Novak Romanom smo opravili kratek razgovor o delu, občutju in vtisih, ki sta jih dobila pri nas.

1. Kakšni so bili glavni razlogi za delo med počitnicami?

Erpič T.: Za počitniško delo sem se odločil že med šolskim letom. Vedel sem, da so počitnice dolge in potrebuješ tudi več denarja kot ti ga da lahko oče in mama. Skupaj z bratom sva prišla delat, da si bova kupila motor.

Novak R.: Na počitniško delo sem prišel zato, ker potrebujem denar za morje in ker grem kmalu na služenje vojaškega roka.

2. Kako se počutiš na delu? Ali je delo naporno?

Erpič T.: Pomočniško delo za strojem je naporno in je

začetku meseca težko vendar sem se kmalu privadil. Dela v TOZD Žaga se mi zdijo preveč enolična, ker so si podobna.

3. Kako se razumeš z delavci TOZD Žaga in kako so te sprejeli?

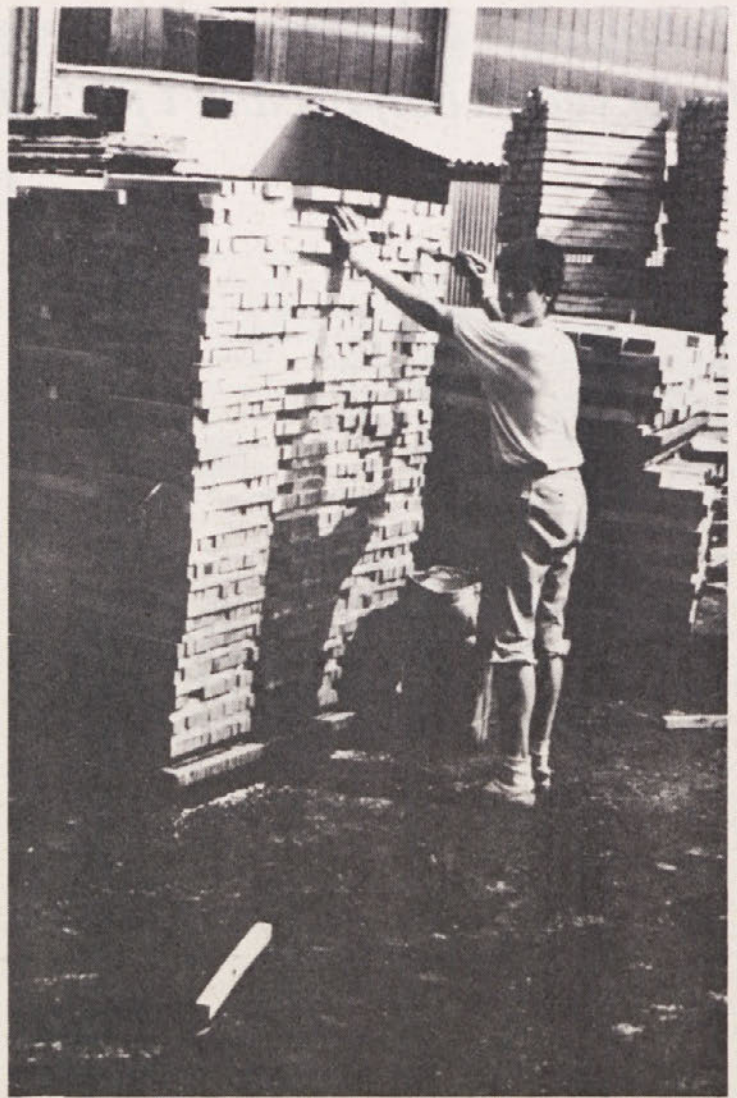
Erpič T.: Z delavci TOZD Žaga se dobro razumem. Sprejeli so me kot sebi enakega.

Novak R.: Ker sem bil na počitniškem delu in proizvodni praksi že večkrat me delavci že poznajo in z njimi nimam težav. Sprejeli so me kot enakovrednega najbrž zato, ker sem opravljal skoraj vsa dela v decimirnici.

4. Kaj si obetaš od počitniškega dela?

Erpič T.: Od počitniškega dela si obetam, da bom pridobil odnos do denarja oz. da ga bom znal ceniti. Prav tako bom dobro premislil preden bom kupil kakšno stvar ker vem koliko truda je bilo potrebno vložiti zanj.

Novak R.: Od počitniškega dela si obetam, da bom odnesel čim več, kar mi bo koristilo v mojem poklicu lesne-

Erpič Tomaž je na žagi kar lepo zložil skladovnico razžaganega lesa

pri delu ti pomagajo in povedo vse o delu ter pomagajo z nasveti.

Novak R.: V Novolesu me motita nečistoča delovnega okolja in hrup. Bil sem tudi v drugih delovnih organizaci-

jah, ki so bolj urejene in imajo tudi novejšo stroje. Drugače pa je bilo vse v redu, še posebej velja pohvaliti izmenovodje in pomoč sodelavcev s katerimi sem delal.

Majster Mladen

Romana Novaka pa motita v Novolesu nečistoča delovnega okolja in zelo velik hrup

večkrat treba dati vse od sebe, da lahko dohitevaš deževca, ki žaga. Zlaganje elementov je lažje posebej, če zлагаš zunaj.

Novak R.: Delo je bilo v

ga tehnika. Seveda mi bo tudi zaslužen denar prišel prav.

5. Kakšen vtis boš odnesel iz Novolesa?

Erpič T.: Vtisi o Novolesu so dokaj mešani. Motila sta me hrup strojev in premajhna čistoča okoli obrata. Drugih pripomb ne bi imel. Sodelavci

Avbar Franc med delom

Avbar Franc, srednja lesarska šola, široki profil IV. stopnja, TVP

Vsako leto sem hodil na počitniško delo. Nekaj zato, da sem zaslužil, nekaj zato, da sem se spoznal z delom in

okoljem. Ni mi žal, da sem hodil na počitniško delo. Spoznal sem naravo dela, delovne navade in precej bodočih sodelavcev.

Počitniško delo priporočam vsem, ki so se odločili za lesarski poklic.

Civilna zaščita I. del

Že v prejšnji številki našega glasila smo omenili, da je civilna zaščita del splošne ljudske obrambe, ki se organizira v vseh delovnih in bivalnih okoljih kot najširša oblika priprav in udeležbe delovnih ljudi za zaščito in reševanje prebivalstva ob vojnih akcijah, naravnih in drugih nesrečah in za izvajanje samozaščitnih nalog v izrednih razmerah.

Zato bomo v današnjem članku spregovorili o nekaterih pomembnostih v zvezi s civilno zaščito.

V Novolesu imamo organizirane splošne in specializirane enote civilne zaščite, splošne v zunanjih TOZD, specializirane pa na območju Straže. Splošne enote so ustanovljene za izvajanje manj zahtevnih ukrepov, specializirane pa za izvajanje posameznih vrst ukrepov.

V civilni zaščiti so dolžni delovati delovni ljudje in občani od 15 do dopolnjenega 60 leta starosti, velja za moške, za ženske pa od 15 do 55 leta starosti. Seveda se na podlagi prostovoljne odločitve posameznika lahko delovanje v civilni zaščiti tudi podaljša.

Bodica

Zaradi letnih dopustov in s tem povezane povečane odsotnosti delavcev v Novolesu vsako leto zaposlimo v času počitnic okoli 100 otrok. Delali naj bi predvsem na raznih pomožnih delih.

Naši »ODGOVORNI« delavci v proizvodnji pa dajejo te otroke celo na dela za stroje, ponoči in v nadurah.

Ali se zavedate, kako hude prekrške delate?!

Uredništvo

Za razporejanje v enote civilne zaščite veljajo tudi nekatere omejitve, zato naj jih naštejemo:

V enote in štab civilne zaščite se ne razporejajo:

1. **Vojaški obvezniki, ki imajo vojni razpored v oboroženih silah,**

2. **Osebe v rezervnem sestavu organov za notranje zadeve,**

3. **Nosečnice, matere in rejniki z otrokom, ki še ni star sedem let, oz. z dvema ali več otroki, ki še nimajo 10 let,**

4. **Moški — samohranilci z otrokom, ki še ni star sedem let, oz. z dvema ali več otroki, ki še niso stari 10 let**

5. **Osebe, ki zaradi zdravstvenih razlogov niso sposobne služiti v civilni zaščiti.**

V civilno zaščito so kljub temu lahko razporejeni vsi samohranilci in rejniki, če imajo otroke stare nad eno leto, če jim je med opravljanjem nalog civilne zaščite zagotovljena nega in varstvo njihovih otrok.

Pripadnik civilne zaščite, naj bo moški ali ženska, ki je razporejen v posamezno enoto in ima knjižico civilne zaščite, mora vsako spremembo, to je sprememba priimka, naslova stanovanja, pridobitev izobrazbe, sprememba priimka, naslova stanovanja, pridobitev izobrazbe, spremembo zaposlitve, rojstvo otroka (za obveznice CZ) sporočiti strokovni službi v DO Novoles oz. svoji TOZD, da to spremembo vpiše v svoje evidence in o tem obvesti pristojni občinski upravni organ. Zato vsi tisti, ki ste ta članek prebrali upoševajte zakonske predpise in nas o spremembah dosledno obveščajte, ker le na tak način lahko uspešno vodimo evidence vseh pripadnikov.

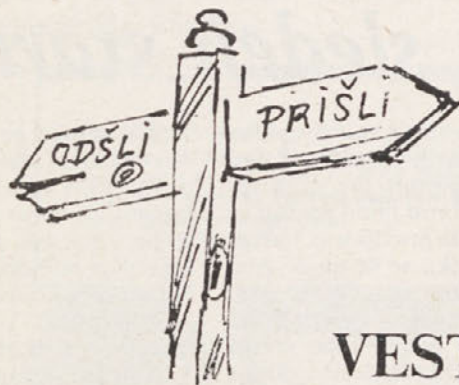
Nadaljevanje prihodnjič!

B. P.

Ali lahko ugotovite, kje je hidrant, ki je nujno potreben za požarno varnost skladišča v Jurki vasi?

KADROVSKE

VESTI

za mesec julij 1986

TOZD TVP: prišli: Koporec Borut (iz DSSS), Kopina Jože, Avbar Franci, Sprah Igor; odšli: Marolt Dragica; (izjava delavca).

TOZD ŽAGA: prišli: Mušnovič Mustafa, Čutuk Jozo, Gole Goran, Gorenc Franci, Hasič Bajazid, Mirt Mladen; odšli: Župevc Branko (v JLA), Rozman Zvonko (disciplinska izključitev), Bubnjič Nikola (disciplinska izključitev), Ogrišec Marjan (v JLA), Sajevec Miran (v JLA).

TOZD TPI: prišli: Ilinkovič Luca.

TOZD BOR: prišli: Kučič Jožko, Jerele Franc (iz JLA); odšli: Kučič Jože (izjava delavca), Umek Tatjana (sporazumno), Marinič Darko (sporazumno), Longo Franc (izjava delavca), Pogačar Božidar (izjava delavca), Zeković Milan (izjava delavca).

TOZD SIGMAT: prišli: Malus Vida, Špeljak Lajoš.

TOZD TDP: prišli: Kolenc Karolina, Grivec Janez, Dujakovič Tomislavko, Lavrič Igor (iz JLA), Peterlin Branko (iz DSSS), Erjavec Marta (iz TOZD TSP); odšli: Kavšček Damjan (disciplinska izključitev), Košak Alojzij (izjava delavca), Jelič Kaja (sporazumno), Bašelj Franci (disciplinska izključitev), Počervina Alojz (invalidska upokojitev).

TOZD TSP: Avguštin Janez, Hrvat Jože, Primc Jože, Jovič Iztok, Jakše Jože; odšli: Potočar Franc (sporazumno), Šonc Stojan (v JLA), Muhič Anton (v JLA), Drčar Boris (disciplinska izključitev), Golob Franc (upokojitev), Erjavec Marta (v TOZD TDP).

TOZD TPP: prišli: Saje Anton, Avguštin Franc (iz JLA); odšli: Ljubi Jožica (sporazumno), Kos Vinko (sporazumno), Gorenc Janez (sporazumno), Logar Milan (v TOZD IGK).

TOZD LIPA: prišli: Klemenčič Jožica, Lakner Alojz, Iv-

nik Robert, Gorišek Silvester, Žabkar Igor, Štokar Anton, Stopar Rozalija.

TOZD TAP: odšli: Smolič Jože (sporazumno).

TOZD TKO: prišli: Zorn Ivanka, Nemanič Jože, Maršič Marjan.

TOZD TES: prišli: Jarc Janez (iz JLA), Legan Jože; odšli: Rudman Anton (v JLA), Drobnič Edi (sporazumno), Može Anton (sporazumno), Paunovič Bogdan (v TOZD IGK).

TOZD TGD: prišli: Štrumbelj Andreja, Rokavec Darinka.

TOZD BLP: prišli: Mikec Renata, Rebselj Mitja (iz DSSS).

DSSS: prišli: Gnidovec Jože, Kavšček Aleš, Pirc Marjanca; odšli: Rebselj Mitja (v TOZD BLP), Peterlin Branko (v TOZD TDP).

TOZD IGK: prišli: Logar Milan (iz TOZD TPP), Paunovič Bogdan (iz TOZD TES); odšli: Gerden Ludvik (smrt), Štricl Srečko (sporazumno).

Število

zaposlenih delavcev po TOZD 31. 7. 1986

TOZD	M	Ž	Skupaj
TVP	128	163	291
ŽAGA	222	35	257
TPI	76	24	100
BOR	93	61	154
SIGMAT	98	36	134
IGK	37	17	54
TDP	223	261	484
TSP	202	195	397
TPP	137	69	206
LIPA	106	36	142
TAP	73	59	132
TKO	123	61	184
TES	123	30	153
TGD	70	72	142
BLP	91	43	134
DSSS	121	101	222
SKUPAJ	1923	1263	3186

Po sledih starih žagarjev

Teško je najti otipljive sledovi starih žagarjev. Žagarji so se ohranili le v pripovedovanju starih ljudi, postali so legende ali pravljice o našem rodu. Redko se še najde živa priča, ki bi se spominjala na to preteklost. Dolgo je pač že od tedaj, ko je prvi rod starih žagarjev živel in delal v dolini Krke.

Kako se je živelo takrat? Revez je bil vedno revež. Nikoli si ni mogel s svojimi rokami ustvariti blagostanja, pa čeprav je delal dan in noč. Ena izmed mnogih lepih vrlin starih žagarjev je bila ta, da se svojemu poklicu niso nikoli izneverili, tako kot rudarji. Če je kdo začel obdelovati les, mu je njegov vonj prišel v meso in kri. Zato so žagarstvo cenili in čislali. Ostali so mu zvesti vse življenje. Če si je pa kdo po sili razmer moral iskati kruha drugod, se je, če se mu je le pokazala priložnost, zopet vrnil v tisti omamni vonj lesa, ki diši po smoli, ki ga ni in ni mogel pozabiti.

Mnogo dogodkov iz časov starih žagarjev zna povedati eden zelo redkih potomcev onih, ki so pred več kot sto leti začeli z žagarstvom. To je Mirko Repar z Dvora, ki je tudi Novolesov upokojenec. Mirko je menda edini moški potomec Reparjevega rodu, ki je izhajal iz vrst žagarjev in je dal tudi prve lesne strokovnjake. Ti so že mnogo let pred prvo svetovno vojno začeli delati na žagah ob Krki, predvsem v Soteski. Mirko je Novolesov upokojenec, ima že sedem

križev, vendar pa začenja vsak novi delovni dan z neštetimi drobnimi, a važnimi in nadvse koristnimi opravili. Na Dvoru je član mnogih organizacij, v katerih je zelo delaven, in tako vkljub upokojitvi koristi še zmeraj družbi. V življenju mu ni bilo z rožicami postlano. Vendar je naš sogovornik tak, da sprejme vsako delo. Delaven je v SZDL, pri gasilcih, čebelarstvu. Te drobne živallice so mu v največje veselje. Čebelarstvo ni samo njegov osebni konjiček. Uspešno vceplja ljubezen do čebelarstva tudi mlademu rodu. Včasih potegne tudi še za harmoniko. Ni vaščana, ki mu ne bi pripisal zaslug za izgradnjo novega gasilskega doma, kjer imajo tudi upokojenci svoj kotiček. Mirko jim vestno pomaga. Nikoli se ne postavlja v ospredje, vendar je povsod čutiti njegovo navzočnost. Najbolj pa preseneča njegova soba, ki je polna ur in samih diplom. Je namreč urar. Ure je začel že zelo zgodaj popravljati. Na popravo ur se je kmalu tako navadil, da je popravil tudi tiste ure, ki jih v Novem mestu niso mogli popraviti poklicni urarji. Dosti ur je popravil tudi partizanom. Dela mu torej ni zmanjkalo. Vprašal sem ga: „Kako le zmore še danes delati, ko je že v letih, pa je z nasmehom povedal: „Veš, to znajo in so zmožni le stari žagarji, ki jih je klesal čas in bičale zime ob Krki.“

Njegov oče je bil doma iz vasi Reparji. Zanimivo je, da so se vsi v vasi pisali Repar in tudi vsi so se borili z lesom. Njegov stari oče je bil tesar.

Ker pa je bil zelo bister, ga je vzel lesni trgovec Javornik iz Žalne za delovodjo. Reparjevi predniki so stanovali takrat v Soteski na žagi, v stanovanju, ki je bilo vlažno poleti in pozimi. Tako so večkrat vsi zboleli. Mirko pove, da se je takrat delalo na žagi po 10 ur. Spominja se tudi, ko je bila zamrznila Krka. V stanovanju je bilo ivje, čeprav so kurili dan in noč. Ko je mrzle malo poje-njal, so morali delati. Ko je oče odšel v prvo svetovno vojno, je moral Mirko pomagati materi pri delu. Stari Franc Repar je bil prvi žagar, kot „žagmajster“ v Soteski, ko je dal Auersperg žago v najem. Ko je ta začel delati, je bila žaga še „venicijanka“. On je nabavil kot Javornikov zastopaneč železne „gatre“ (polnojermernike). Ob tej priložnosti je dal montirati tudi „Francijevo“ turbino. Električno, ki jo je dajalo večje kolo na Krki, je montiral sam. Krko so takrat res dobro izkoristili. Na eni strani je bil mlin, na drugi pa žaga. Italijanski vojni ujetniki so napravili čez Krko tak jez, da mu ni bilo enakega. Ta stoji še danes, žal je neizkoriščen.

Reparjev rođ je bil zelo podjeten in razumen v lesni stroki. Delovodstvo jih je imelo rado. Reparjeva mati je za delavce še vsak dan pekla kruh, tudi na hrani jih je imela po 20. Pravijo, da je bil krompir bolj okusen in bolj dober če so ga jedli vsak dan po trikrat. Rod Reparjev je bil daleč na okoli spoštovan. Če se je le omenilo Reparjevo ime, so se odprla vsaka vrata. To pa zato, ker so jih imeli za poštenjake in resnicoljubne ljudi.

Mirko Repar in njegova sestra Anica pred tovarno.

Veliko je bilo takrat tudi revščine, še posebno, ko so možje odšli v vojsko. Od tam marsikateri ni prišel nazaj. Tudi Mirkov oče je padel nekje v Karpatih. Mati je šele po dolgem času kot vojna vdova dobila na Dvoru trafiko. Na tak način so se morali za tisti čas posloviti od žagarstva.

Potomec starih žagarjev pa se še danes razdaja skupnosti za boljši jutri. Takih ljudi je danes že malo. Pri vsem velja pravilo, da tudi upokojenci lahko veliko prispevajo za svoj kraj, tako si tudi sami obogatijo življenje z delom, ki jim „leži“. Mirko Reparjev prav gotovo sodi med tiste, ki zvesto služijo družbi.

TONE VIRANT

ZAHVALA

Ob smrti starega očeta Ivana Krena se iskreno zahvaljujem sodelavcem DSSS za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje.

Horvat Darja

ZAHVALA

Ob smrti mojega brata Karla PETAN se najlepše zahvaljujem sodelavcem TOZD TVP za izrečena sožalja in denarno pomoč.

MARIJA PETAN

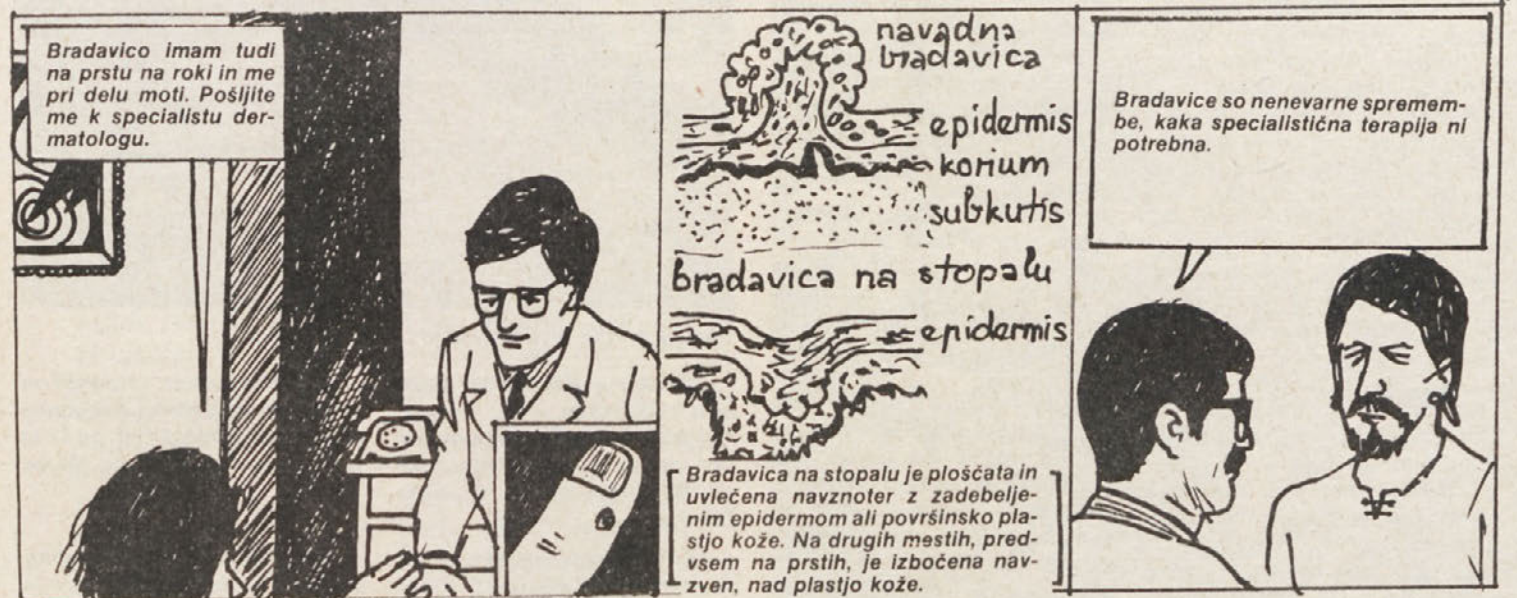

Takole je izgledala Straža s svojim mostom pred več kot 50. leti

Bolniški stalež

3. primer

Delavec želi dobiti bolniško, čeprav ni resnih težav. K zdravniku pride zato, da bi dobil bolniško. V tem primeru gre za navadnega delomrzneža, simulanta.

Snažilka Mica sporoča: IV. čiščenje

Kot ste verjetno že opazili, sem bila nekaj časa odsotna. Bila sem na dopustu! Ampak, joj! Kakšne spremembe! Sploh ne morem verjeti! Tudi normalno napisati ne morem! Vam povem kar v verzih!

*S familijo grem na dopust smeh nam sega preko ust težko fičo že sopi bencina ni!
Bencin se podraži!*

*Okrog mize se posedemo, vsi prav dobre volje smo dobrot vseh miza se šibi le kruha ni!
Kruh se podraži!*

*Na morju kave nimamo prav radi mleko pijemo odprem hladilnik mleka ni!
Se mleko podraži!*

*Prekolnem morje, višje cene mož fička proti dom požene v stanovanje stopim, luč prižgem a luči ni!
Elektrika se podraži!*

*Pospravim cunje iz prtljage počistim še preproge drage kvartir je kot iz škatlice le nekaj moti me:
Vsak mesec dražji je!*

*O, danes je plačilni dan po delu vsak nagrajevan. Je plača moja tudi kaj višja?
Plača je ostala ista!*

»Ko je dopust, gre žena k svoji mami, jaz k svojim staršem in sva zopet tako, kot ne bi bila poročena.«

»Na dopust hodimo vedno v isti kraj in še na isti datum. Tudi zabavam se vedno na enak način, le da je vedno drugo leto.«

»Vsi bi mislili na dopust, kdo bo pa skrbel za jesen in zimo. Saj ne živimo kot v pravljici.«

Kako se pogovarjamo o dopustu:

»Z našo bova doma malo poležala, pojedla in popila, pa bo štirinajst dni okoli.«

»Med dopustom mi je najbolj všeč, ker ne vidim tistih »ksih-tov« iz delavnice.«

»Letos bova šla prvič skupaj na dopust. S starim fičom in starim šotorom. Drugo bo pa vse novo.«

»Dopusta se že vnaprej bojim. Moj Jože bo še bolj pil, kot celo leto.«

»Žena bi šla na morje, jaz v hribe, otroci pa nekam po svetu.«

Novolesova ekipa kajakašev ponovno na Unski regati

Potem, ko smo lani nastopili na tradicionalni Unski regati le z manjšim moštvom treh kajakašev, smo sklenili, da bomo prišli letos številnejši in bolj organizirano, saj smo navsezadnje proizvajalci čolnov.

Na pot nas je odšlo pet (nekaj jih je odpovedalo) s seboj pa smo vzeli sedem čolnov, tako, da smo dva dali na razpolago organizatorjem. Vsi čolni so bili opremljeni z znaki, ki so opozarjali, da gre za testne čolne znanega proizvajalca in kot taki so tudi vzbujali vsestransko zanimanje, sicer pa je čolnov iz prejšnje serije na regati kar veliko.

Na štartu v Martin Brodu se je zbralo kakih 150 čolnov, pri čemer smo številčno prednjačili Slovenci, kar bi morali upoštevati tudi Žužemberčani, ki so v tem terminu priredili spust po zgornji Krki. Mnogo je bilo tudi Italijanov in Zagrebčanov, drugi pa so bili domačini.

Regata je bila tradicionalno dobro organizirana, vse je teklo točno po urniku, čeprav je nagajalo vreme, saj nas je dva dni močil dež.

Naša ekipa je bila deležna posebne pozornosti, čeprav letos ni bila tako atraktivna kot lani, ker so se nekateri člani nekoliko umirili. Tehnično smo bili v gornjem razredu znanja, saj smo imeli s seboj tudi gosta iz Ljubljane, ki je mnogo pripomogel k izboljšanju našega znanja obvladavanja divjih voda.

Kot rečeno je naš izpopolnjeni in sedaj tudi komercialno dozoreli kajak VIDRA vzbujal vsestransko zanimanje in če bi jih res imeli s seboj (kot smo se dogovarjali) en kamion in komercialista, bi jih zlahka prodali, saj bi jih samo Italijani vzeli 12.

Tudi drugi čoln, Prijonov YUKON oz. SULEC, kakor se bo imenoval sedaj, se je odlično odrezal in bo gotovo zelo primeren čoln za mirne reke in morje. Menim, da bomo s paleto kanujev, obeh že izdelanih kajakov in s še tretjim, za katerega že imamo (tudi Prijonovo) izdelovalno orodje, ki bo primeren tudi za mladino, saj bo dolg le 330 cm, imeli soliden asortiman čolnov, tako, da potrebujemo le še močno propagando in prodajo. Truditi bi se morali še, da bi ob čolnih prodajali še nujno potrebno opremo, kot so vesla, krovnice, reševalni jopiči in mogoče še kaj.

Ponovno smo ugotovili, da se tržišče malih plovil v Jugoslaviji počasi širi, na nas pa je, da bomo to zanimanje zapolnili.

Tudi letošnja 23. unška regata je, kot že tudi vse prejšnje, minila brez najmanjše nesreče, pri čemer je izvzeto plavanje, manjše razbitine čolnov in podobno. Naša ekipa je odšla domov z lepimi vtisi in s sklepom, da bomo prišli tudi naslednje leto.

Slavko Medle

Slavko Medle med vožnjo po brzicah Une

»V našem naselju se ljudje med dopustom drže doma. Drugega v tem času ni novega, kot da se kaka soseda tako glasno skregata, da vsi poslušamo.«

»Ko je dopust, pijem, kadim, ne spim, se ukvarjam z ženskami in sem po vrnitvi v delavnico še bolj utrujen kot prej.«

»Med dopustom se z možem prav lepo razumeva, ker nama ni treba posebno delati, pa še za to prosiva drug drugega, da naj naredi.«

»Med dopustom me najbolj moti, da ga bo kmalu konec in bo treba zopet na delo.«
(Vir: Glasilo Stol, A. Š.)

Cene Moznik na morju

Riše in piše: I. Balog

